

חינוך בפרשה - נח

להשתכר מממתקים...

בפרשה מתוארת שכרותו של נח לאחר המבול. אחר שיצא בשלום מן התיבה החל נח להיות 'איש אדמה' ונטע כרם, וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלה... כשהתפכח מיינו הבין כיצד התבזה ונפגע בשכרותו...

היין הוא דומגר דברים רבים שיש בהם 'מן ההיתר', ואף 'מן המצוה', אך כאשר אין משכילים לנהוג בהם במידה ובמשורה, שימוש נכון - בעיתוי ובמינון המתאימים, הרי הם משתלטים על האדם וגוררים אותו לידי ניסיון ולידי ביזיון. יש במדרש 'סיפור' שמטרתו לפקח עיני השכל, לראות ולהבין את חובת 'הגבולות':

כְּשָׁבָא נַח לְטַע כֶּרֶם, בָּא שְׁטָן וְעָמַד לְפָנָיו. אָמַר לוֹ: מָה אַתָּה נוֹטֵעַ? אָמַר לוֹ: כֶּרֶם. אָמַר לוֹ: מַה טִּיבוֹ? אָמַר לוֹ: פְּרוֹתָיו מֵתוֹקִים, בֵּין לַחִים בֵּין יְבֵשִׁים, וְעוֹשִׂין מִהֵן יַיִן הַמְשַׁמֵּחַ לְבָבוֹת, דְּכַתִּיב: 'יַיִן יְשַׁמַּח לִבָּב אָנוּשׁ'. אָמַר לוֹ שְׁטָן, בָּא וְנִשְׁתַּתֵּף שְׁגִינוּ בְּכֶרֶם זֶה. אָמַר לוֹ: לְחַיִּי!

מָה עָשָׂה שְׁטָן? הִבִּיא כֶּבֶשׂ וְהִרְגוּ תַּחַת הַגֶּפֶן, אַחַר כִּף הִבִּיא אָרִי וְהִרְגוּ שָׁם, וְאַחַר כִּף הִבִּיא חֲזִיר וְהִרְגוּ, וְאַחַר כִּף הִבִּיא קוֹף וְהִרְגוּ תַּחַת הַכֶּרֶם וְהִטִּיפוּ דָמָן בְּאוֹתוֹ הַכֶּרֶם וְהִשְׁקוּהוּ מִדְּמֵיהֶן. רָמַז לוֹ, שְׂקָדִים שִׁישְׁתָּה אָדָם מִן הַיַּיִן, הֲרִי הוּא תָם כְּכֶבֶשׂ זֶה שְׂאִינָה יוֹדַעַת כָּלוּם, וְכִרְחַל לְפָנָי גּוֹזְזִינָה נְאֻלְמָה. שְׁתָּה כְּהֶגֶן, הֲרִי הוּא גְבוּר כְּאָרִי וְאוֹמֵר אֵין כְּמוֹתוֹ בְּעוֹלָם. כִּיִּן שְׁשִׁתָּה יוֹתֵר מִדִּי, נַעֲשֵׂה כַחֲזִיר מִתְלַלְכֵךְ בְּמֵי רְגָלִים וּבְדָבָר אַחֵר. נִשְׁתַּפֵּר, נַעֲשֵׂה כְּקוֹף עוֹמֵד וּמְרַקֵּד וּמְשַׁחֵק וּמוֹצִיא לְפָנָי הַכֹּל נְבָלוֹת הַפָּה, וְאֵינוּ יוֹדַע מַה יַעֲשֵׂה. וְכֹל זֶה אֵרַע לְנַח הַצַּדִּיק... (תנחומא בפרשתנו)

אמרו חז"ל, נח היה 'לחוק' ממשבר המבול, ולכן מיהר להיות איש אדמה. הוא חש דחף לחדש פני תבל, ליישב ולהפרות את האדמה ההרוסה. לפני המבול ראה נח 'עולם ביישובו', ואז ראה 'עולם בחורבנו'. הוא היה מאוכזב מעצמו. יכול היה להציל את בני דורו... נכשלת... אשמת... מתוסכל... שתה כבריחה מעצב.

רבים אינם חשים סיפוק ומימוש, לא מקבלים הערכה מהסביבה, מרגישים כי אמורים להצליח יותר, להנות ולשמוח, לטעום תחושת יכולת, נופלים ברוחם ובורחים, והנה 'השטן' משתתף ומציע עזרתו!... מוצאים ריגוש והנאה בדברים 'גבוליים'. חשים ריגוש מרומם, אומץ ותעוזה. 'התנסות' נותנת חוויית 'שליטה', אך זו אשליה נוראה. האמת ש'מאבדים שליטה'! שוקעים בהתמכרות כואבת, הורסת ומשפילה.

אין לחשוב שמדובר בבוגרים בלבד, כי אף בבני נוער! צעירים מתמודדים עם קושי חברתי, מעמסה רגשית מתסכלת, חשש מהתמודדות וכישלון, והם מוצאים 'חיזוק' באותם 'מרגיעים' שמעניקים תחושת מסוגלות, הרגשת סיפוק: אכילה מופרזת, גניבה, עישון ואלכוהול, לצד העבירות שִׁיָּצְרוּ של אדם מושך אליהן. בתחילה דומה ש'מנהלים' את העניין ושולטים בו, אך אותו 'מלכודת דבש' כובש ומנהל אותם לחלוטין.

ראשית! בכדי לעזור להם, אסור להוסיף למתקשים תחושת אשם, חידלון או ביזיון. הרי מהרגשות אלה ביקשו לברוח, ובהעצמתן הבעיה תגבר! הבולימיה והקלפטומניה (הפרעת אכילה וגניבה) נבעו מ'בריחה', ואסור להעצים תחושות רעות. נסייע ע"י שיח, נאפשר להם לדבר על מקור הקושי, עם התעלמות מההתנהגות החיצונית הקשה והאסורה. בבנייה פנימית, במתן חלופה חיובית, ובהעצמה רגשית נסייע להם להתגבר על המצב הקשה. לא בהפחדות ואיומים, לא בסיפורי גיהנום... נפתור שורש הקושי ולא נלחם בסימפטום!

נזכור, הרי אדם יציב, בריא ואיתן אינו 'משתכר', למרות שהיין זמין לכל. השכרות, כמו יתר ההתמכרויות, באה מתוך משבר. אלה המנסים לטפל בבעיות צניעות והתמכרויות נוספות ע"י גערות והפחדות, עלולים הם להעמיק את השבר, להציף את הקושי הרגשי – ובכך להגביר את הצורך 'לברוח'... המטפל החכם בונה את נפש האדם, מעניק לו עוגן רגשי, מסייע בידו להתעלות, להתעצם, ובכך לבנות את עולמו, להשתקם.

כסיסת ציפורניים, תלישת שערות, הרגלים רעים ואסורים... הקב"ה סגר את דלת התיבה בעד נח, והקב"ה הוא הפותח ומסייע לצאת מן התיבה. הגמילה מפחידה וקשה - נעזרים בדמות חכמה ואוהבת, בס"ד!

קרוב ה' לכל קוראיו, לכל אשר יקראוהו באמת

יחיאל מיכל מונדרוביץ'

123ymm@gmail.com להארות והזמנות ©